

ISSN 2307-5740

Науковий журнал

ВІСНИК

Хмельницького
національного
університету

Економічні науки

2015, № 3, Том 1

Scientific journal

HERALD

of Khmelnytskyi national university

Economic sciences

2015, Issue 3, Part 1

Хмельницький 2015

ВІСНИК

Хмельницького національного університету

Затверджений як фахове видання

Постановою президії ВАК України від 16.12.2009 № 1-05/6
(http://vak.org.ua/docs//prof_journals/journal_list/whole.pdf)

Засновано в липні 1997 р.

Виходить 6 разів на рік

Хмельницький, 2015, № 3, Т. 1 (224)

**Засновник і видавець: Хмельницький національний університет
(до 2005 р. — Технологічний університет Поділля, м. Хмельницький)**

Включено до наукометричної бази

НБ України ім. В.І. Вернадського http://nbuv.gov.ua/j-tit/Vchnu_ekon

Index Copernicus <http://jml2012.indexcopernicus.com/i++++i+++p4539,3.html>

Google Scholar <http://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=nDupjDAAAAAJ>

РИНЦ http://elibrary.ru/title_about.asp?id=37652

Головний редактор	Скиба М. Є. , д. т. н., професор, заслужений працівник народної освіти України, член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, ректор Хмельницького національного університету
Заступник головного редактора	Параска Г. Б. , д. т. н., професор, проректор з наукової роботи Хмельницького національного університету
Голова редакційної колегії серії “Економічні науки”	Войнаренко М. П. , д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України, проректор з науково-педагогічної роботи, перший проректор Хмельницького національного університету
Відповідальний секретар	Гуляєва В. О. , завідувач відділом інтелектуальної власності Хмельницького національного університету

Ч л е н и р е д к о л е г і ї

Альохін О.Б., д.е.н.; Асаул А.М., д.е.н. (Російська Федерація); Благун І.С., д.е.н.; Бондаренко М.І., к.е.н.; Ведерніков М.Д., д.е.н.; Вишківська Зофія, д.е.н. (Польща); Геєць В.М., д.е.н.; Григоруk П.М., д.е.н.; Дудко В.М., д.е.н. (Російська Федерація); Завгородня Т.П., д.е.н.; Йохна М.А., к.т.н.; Ковальчук С.В., д.е.н.; Кругляк Б.С., д.е.н.; Кулинич О.І., д.е.н.; Лук’янова В.В., д.е.н.; Любохинець Л.С., к.е.н.; Мікула Н.А., д.е.н.; Микитенко В.В., д.е.н.; Нижник В.М., д.е.н.; Орлов О.О., д.е.н.; Стадник В.В., д.е.н.; Тельнов А.С., д.е.н.; Ткаченко І.С., д.е.н.; Троціковскі Тадеуш, к.е.н. (Польща); Тюріна Н.М., к.е.н.; Савіна Г.Г., д.е.н.; Семикіна М.В., д.е.н.; Скоробогата Л.В., к.е.н.; Федотов О.В., д.е.н. (Російська Федерація); Філіппова С.В., д.е.н.; Хрущ Н.А., д.е.н.; Церуйова Тетяна, д.е.н. (Словакія); Чорна Л.О., д.е.н.

Технічний редактор д. т. н. Романюк В. В.

Редактор-коректор Броженко В. О.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету,
протокол № 11 від 27.05.2015

Адреса редакції: Україна, 29016,
м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11,
Хмельницький національний університет
редакція журналу “Вісник Хмельницького національного університету”
☎ (03822) 2-51-08
e-mail: visnyk_khnu@rambler.ru
web: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik>
<http://vestnik.ho.com.ua>
http://lib.khnu.km.ua/visnyk_tup.htm

Зареєстровано Міністерством України у справах преси та інформації.
Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 9721 від 29 березня 2005 року (перереєстрація)

**МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ
ЗА УМОВ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

С. В. ЛУКАШЕВ, Л. Г. МОЧОНА ОБґРУНТУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДКОНТРОЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
В. П. ХОРОЛЬСЬКИЙ, К. Д. ХОРОЛЬСЬКИЙ, Д. Д. ГАЙДАЙ КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ АКЦІОНЕРНИМИ ТОВАРИСТВАМИ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КЛАСТЕРУ УКРАЇНИ	13
Г. В. ЄФІМОВА МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ СУДНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА	19
А. О. АЗАРОВА, Т. В. ОСТАПЧУК АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	25
Ю. В. БУХУН ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЕКТНОГО ФІНАНСУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ	29
В. В. ГОЛІК ОБґРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ СОЦІАЛЬНО, ЕКОЛОГІЧНО, ЕКОНОМІЧНО ОРІЄНТОВАНОЇ СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ГАРМОНІЙНИМ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	34
Л. Е. КАСЬЯН ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ	42
А. Ю. НИЖНИК ЗАГАЛЬНІ ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	46
О. В. НИЖНИК ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: ОЦІНКА, ПРИЧИНИ ІСНУВАННЯ, ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ	50
ЕКОНОМІКА ПРАЦІ ТА УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ, РОЗВИТОК ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ	
І. В. РОДІОНОВА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ ЗА УМОВ РОЗВИТКУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	54
І. О. ДАВИДОВА РОЛЬ ОСВІТИ В ФОРМУВАННІ ЯКІСНИХ ХАРАКТЕРИСТИК РОБОЧОЇ СИЛИ	58
Л. Б. МАРТИНОВА ПРОГРАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ПІДВИЩЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	61

Ю. В. МИРОНОВА, Н. В. ЛИСАК, А. Ю. ФРАНЧУК, С. О. ПЕТРОВ ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	67
---	----

О. В. СТОРОЖУК, Т. А. НЕМЧЕНКО ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПОТРЕБАМ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72
--	----

О. В. ГОВОРКО ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	77
---	----

ОБЛІК ТА АУДИТ

Л. Г. КЕМАРСЬКА МОДЕЛЮВАННЯ ВИДАТКІВ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ В ЗАКЛАДАХ ПЕРВИННОЇ МЕДИКО-САНИТАРНОЇ ДОПОМОГИ	82
---	----

Н. І. ПЕТРЕНКО СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ	89
---	----

Р. В. СКАЛЮК КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ЕФЕКТИВНОЇ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОЦЕДУР БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	95
--	----

О. В. ІЛЬЧАК ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ	103
---	-----

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Т. А. ДЗЮБА ОСНОВНІ ПЕРЕШКОДИ В АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ	108
--	-----

С. А. БОНДАРЕНКО МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРИЙНЯТЛИВОСТІ ТА ГОТОВНОСТІ ДО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	111
---	-----

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Т. С. ПАСАЖКО МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНІ РЕАЛІЇ ВИКОРИСТАННЯ ЗАОЩАДЖЕНЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК ФІНАНСОВОГО РЕСУРСУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ	116
---	-----

К. О. ПАЛЯНИЧКО СУТНІСТЬ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ ТА ЇХ КЛАСИФІКАЦІЯ	120
--	-----

Б. Ю. КИШАКЕВИЧ, О. А. ЮЗЬВ'ЯК МОДЕЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ ДЛЯ КРЕДИТНОГО ТА РИНКОВОГО РИЗИКІВ	124
---	-----

І. В. БЄЛОВА КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ	128
--	-----

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ МАРКЕТИНГУ

V. I. KOVSHNIK DISTRIBUTION COSTS OF UKRAINIAN MECHANICAL ENGINEERING ENTERPRISES	133
---	-----

В. В. СТАДНИК КОНЦЕПЦІЯ CRM У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	138
--	-----

С. А. СЕРГІЄНКО ОСОБЛИВОСТІ СЕГМЕНТУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ АВІАПЕРЕВЕЗЕНЬ	143
---	-----

ПРІОРИТЕТИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ, АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ І МІСЦЕВИХ РИНКІВ

Г. Г. САВИНА, М. В. ШАРКО, Т. Г. ВОЛЫНЕЦ ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИСТИЧЕСКИХ ПРОДУКТОВ ХЕРСОНЩИНЫ	147
--	-----

ЗАГАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ

Т. Г. КАМІНСЬКА ОБЛКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ РИНКАХ	153
--	-----

І. Ю. СЕМЕНЮК ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ ПІДПРИЄМСТВА»	157
---	-----

Л. М. ХОМЕНКО БЮДЖЕТНЕ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ТЕХНІЧНОГО ВУГЛЕЦЮ	161
---	-----

С. В. ВОЛОСОВИЧ ФІНАНСОВІ ПІЛЬГИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ВІЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗОН	167
---	-----

Н. О. ГАВАДЗИН КЛАСИФІКАЦІЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ РІВНЯ ПРИ ВИДОБУВАННІ ВУГЛЕВОДНІВ	171
--	-----

Н. І. ГАВЛОВСЬКА, Є. М. РУДНІЧЕНКО МИТНА СКЛАДОВА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	175
--	-----

І. В. ГВОЗДЕЦЬКА, М. С. ЖИРУК ФРАНЧАЙЗИНГ У ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	181
--	-----

П. М. ГРИЦЮК, Л. Д. БАЧИШИНА МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ МЕТЕОФАКТОРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В РОЗРІЗІ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ	184
О. В. ХОРОЛЬСЬКА ПРОЦЕСНО-ВАРТІСНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ	189
К. В. ДОЛИНСЬКИЙ СУЧАСНІ СВІТОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ СТАТИСТИКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	195
Л. Г. ШЕМАЄВА КРИТЕРІЇ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	200

АНАЛІЗ ДЕФІНІЦІЙ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті проаналізовано та узагальнено існуючі в сучасній літературі наукові підходи до визначення дефініцій організаційного капіталу вітчизняними та зарубіжними науковцями, методологічних засад формування його структури. Запропоновано своє трактування цієї складної економічної концепції.

Ключові слова: організаційний капітал, інтелектуальний капітал, дефініції організаційного капіталу, об'єкт купівлі-продажу.

A. O. AZAROVA, T. V. OSTAPCHUK
Vinnytsia National Technical University

ANALYSIS OF DEFINITIONS OF THE ORGANIZATIONAL CAPITAL OF THE ENTERPRISE

In the article the essence of the organizational capital, proceeding from structure of the intellectual capital of the enterprise is investigated. The scientific approaches to definition of definitions of the organizational capital by domestic and foreign scientists existing in modern literature, methodological bases of formation of its structure are analysed and generalized, the role of the organizational capital in modern conditions of business had proved. Shortcomings and advantages of the existing definitions of the organizational capital had investigated, the factors influencing formation and management of the organizational capital at the enterprise had considered. It is offered the own interpretation of this difficult economic concept.

Keywords: organizational capital, intellectual capital, definitions of the organizational capital, object of purchase and sale.

Постановка питання у загальному вигляді. В сучасних кризових умовах економічне зростання все більшою мірою залежить від здатності отримувати і застосовувати нові знання. Загальними тенденціями світового розвитку стає широке впровадження у життя досягнень великомасштабної технологічної революції, яка спричиняє структурні зрушення в економіці на користь наукоємних галузей виробництва. У зв'язку з цим набуває особливого значення організаційний капітал підприємства, що генерує нові знання, які набувають форми інтелектуальної власності та забезпечують формування економіки інноваційного типу. Без поширення організаційного капіталу у всі сфери діяльності підприємства є неможливим становлення економіки знань та інноваційного розвитку, тому багато провідних фінансових компаній зацікавлені більше у розвитку своїх нематеріальних активів, оскільки розуміють що вони становлять основну конкурентну перевагу сьогодення. Проте для того, щоб забезпечити конкурентоспроможність підприємства, необхідно вміти оцінювати такий капітал і ефективно ним управляти.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням питань, пов'язаних з організаційним капіталом, присвячені праці багатьох відомих закордонних вчених, зокрема, таких як Т. Стюарт, Г. Беккер, Л. Едвінссон, М. Мелоун та вітчизняних науковців: Возняк Г., Бенювська Л., Білоуса Н. Б., Бояринову К. О., Чухна А. А. та ін. В їх працях головну увагу зосереджено на інтелектуальному капіталі, а поняття організаційного капіталу, його структури та показників оцінювання його вартості розглядаються фрагментарно, висвітлюючи лише окремі аспекти організаційного капіталу, не даючи цілісного уявлення про нього.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. На наш погляд, головною проблемою в управлінні організаційним капіталом й досі залишається неоднозначне трактування сутності та структури організаційного капіталу, проблем формування організаційно-економічного механізму управління і визначення напрямів забезпечення ефективного функціонування даного ресурсу, методів його вимірювання, особливостей залежно від галузевої належності підприємств, а також трансформації ОК у вартісні результати діяльності підприємства.

Отже, спостерігається недостатня розробленість досліджуваної теми як в методологічному, так і в теоретичному аспектах.

Формування цілей статті. Аналіз та узагальнення теоретичних підходів до визначення дефініції організаційного капіталу та методологічних засад формування його структури.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогоднішній світ розвивається в умовах жорсткої конкуренції на ринку наукоємних технологій, товарів і послуг, переходу провідних країн від індустріальних до постіндустріальних економік, формування локальних спільнот та глобального суспільства.

В українських програмних документах серед пріоритетів економічного розвитку задекларовано побудову конкурентоспроможної, заснованої на знаннях економіки. Зокрема, про це йдеться в Стратегії економічного та соціального розвитку України на 2004–2015 рр. «Шляхом європейської інтеграції», в Універсалі національної єдності, Програмі діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків» [1].

На державному рівні усвідомлено необхідність побудови національної інноваційної системи – нового виміру економічних, соціальних відносин, які базуються на пріоритетному розвитку наукових знань, технологій та їх оперативному використанні.

Організаційний капітал (ОК) як визначальний фактор ефективного економічного розвитку і конкурентоспроможності підприємства, є абсолютно новим напрямом у теорії управління. На відміну від людського капіталу ОК може бути власністю компанії, а відтак і об'єктом купівлі-продажу [2].

У науковій літературі існує багато визначень дефініції «організаційний капітал». У таблиці 1 проаналізовано основні підходи до трактування цього поняття вітчизняними та зарубіжними науковцями.

Таблиця 1

Концепції організаційного капіталу

Визначення	Автор	Переваги	Недоліки
ОК – це інституційні знання, власником яких є організація, що зберігаються в БД і т. п.	Е. Брукінг [3]	Ототожнює ОК із нематеріальними активами	Не враховує технічне та ПЗ як характеристики ОК
ОК – це організаційні можливості підприємства відповідати на вимоги ринку, оптимально розподіляти та використовувати людський (індивідуальний) капітал. Тобто, він є проявом організаційних здібностей, забезпечує вчасне реагування управлінської ланки на зміни ринку, що створює вигідні умови для розроблення нових цінностей, таких як ПЗ, БД, організаційна структура, патенти, товарні знаки – те, що сприяє зростанню ПП працівників.	Г. Беккер [4]	Містить елемент, який являється єдиною спільною складовою інтелектуальної системи безпеки підприємства. Це може бути капіталу та нематеріальних активів (об'єкти права інтелектуальної власності)	Не враховується така важлива складова ОК як організаційна система безпеки підприємства. Це може призвести до неадекватного оцінювання його рівня і, як наслідок, неефективного управління ним
ОК містить технічне і ПЗ, організаційну структуру, патенти, торговельні марки і те, що дає можливість працівникам компанії реалізувати свій виробничий потенціал	Л. Едвінсон, М. Мелуон [5]	Здійснюють поділ ОК на інноваційний капітал і процесний	Автори вважають, що ОК містить відносини, що склалися між компанією та її клієнтами, проте ці елементи є основною складовою споживчого капіталу, тому недоцільно їх враховувати під час дослідження ОК, щоб уможливити уникнення корельованості та колінеарності між чинниками впливу на інтелектуальний капітал
ОК – систематизована і формалізована компетентність компанії (поінформованість, обізнаність, авторитетність), а також організаційні можливості та системи, які підсилюють її творчі можливості	Т. Споарт [6]	ОК найбільше співвідноситься з поняттям нематеріальних активів	Не виділяють ОК як окрему складову інтелектуального капіталу, поєднуючи його з клієнтським капіталом у структурному, а отже не виокремлюють його як об'єкт продажу. Такий підхід не дає можливості в повному обсязі проаналізувати ОК, дослідити його значимість у структурі інтелектуального капіталу.
ОК – технічне і ПЗ, патенти, торговельні марки, зв'язки, тобто те, що дає працівникам можливість продуктивно працювати, незворотно пов'язаний із підприємством	А. Чухно [7]	Стверджує, що саме ОК може бути об'єктом купівлі-продажу	Не виділяє складові ОК
ОК – це частина інтелектуального капіталу, яка стосується організації в цілому, тобто це організаційні можливості фірми. Він містить технології, системи управління, технічне і ПЗ, патенти, бренди, культуру організації. Є власністю організації і може бути самостійним об'єктом купівлі-продажу	Г. Возняк, Л. Бенювська [8]	Стверджує, що саме ОК може бути об'єктом купівлі-продажу	Не враховується така важлива складова ОК як система безпеки підприємства
ОК – це патенти, ліцензії, ноу-хау, програми, товарні знаки, промислові зразки, технічне і ПЗ, організаційна структура, корпоративна культура і т.п.	Лляшенко С., [9]	Здійснює поділ ОК на ресурсну і потенційну частини, що дозволяє більш точно аналізувати й оцінювати його рівень, знаходити „вузькі місця”, обгрунтовано розробляти заходи, спрямовані на його розвиток і реалізацію в конкретних ринкових умовах	Не враховується така важлива складова ОК як система безпеки підприємства
ОК – це частина інтелектуального капіталу, яка стосується організації в цілому і визначає її матеріальні, інтелектуальні та інноваційні засоби, які працівники компанії використовують у своїй діяльності	Бояринова К.О. [10]	Розглядає ОК як частину інтелектуального капіталу	Є поділ ОК на дві складові: структурний капітал та об'єкти інтелектуальної власності, проте компетентнісний капітал належить окремим працівникам, а не підприємству взагалі, а отже, не може бути об'єктом продажу, що не є характерним для ОК
ОК – це інституціоналізовані знання та інформація, які можна зберігати за допомогою інформаційних технологій у базах даних, і які мають свого формально визначеного власника	Янишевський В.М. [11]	Стверджує, що найвищою формою розвитку і функціонування інтелектуального капіталу є ОК, оскільки він містить знання та інформацію, що не стосуються конкретних людей, а становлять надбаням підприємства, регіону, країни	Не здійснюється конкретизація складових ОК
ОК – це частина інтелектуального капіталу, яка стосується організації в цілому і визначає її матеріальні, інтелектуальні та інноваційні засоби, які працівники компанії використовують у своїй діяльності; цей капітал здебільшого є власністю компанії і може бути відносно самостійним об'єктом купівлі-продажу	Балашов Е.Л. [12]	Стверджує, що саме ОК може бути об'єктом купівлі-продажу	Не враховується така важлива складова ОК як система безпеки підприємства
ОК – це частина інтелектуального капіталу, що має відношення до організації в цілому (процедури, технології, системи керування, технічне і ПЗ, організаційна структура, патенти, товарні знаки, культура організації, відносини із клієнтами). ОК – це можливості фірми реагувати на вимоги ринку	Бобришева Г.О. [13]	Вважає, що ОК відповідає за те, як людський капітал використовується в організаційних системах, перетворює інформацію	Не конкретизує складових ОК
ОК – це вид капіталу, який складається з елементів, що відповідають на питання: що та як мають робити працівники для підвищення прибутку організації. ОК – це здатність фірми керувати організаційною структурою з метою адаптування до кон'юнктури ринку, що постійно змінюється	Непляха Ю.В. [14]	Вказує на те, що даний вид капіталу відповідає за те, як людський капітал перетворюючи інформацію, використовується в організаційних системах	Не вважає технічне та ПЗ характеристиками ОК
ОК містить у собі інформаційну та організаційну структуру підприємства, БД, технічне та ПЗ, наукові підрозділи, систему підготовки та перепідготовки кадрів	Кошулько О.П., Маказан С.В. [15]	Виділяє ОК як окрему складову інтелектуального капіталу	Не вважає, що ОК може бути об'єктом купівлі-продажу
ОК – знання, процедура, технології і інформація, що пов'язані з фірмою і завжди залишаються на ній	Білоус Н.Б. [16]	Включає до складу ОК систему економічної безпеки	Не вважає технічне та ПЗ характеристиками ОК, що спотворює його аналіз у цілому
ОК являє собою не просто набір структурних підрозділів і служб, покликаних забезпечити нормальну виробничу діяльність компанії, а таке поєднання і організацію їх взаємовідносин, які в максимальній мірі сприяють успішній реалізації виробничих процесів, а також створюють комфортні умови для праці і відпочинку всіх співробітників компанії. ОК – це належним чином організоване робоче місце, що забезпечує успішне функціонування компанії в сьогоденні й у майбутньому	Скоп Х.І. [17]	Підтверджує синергетичну здатність ОК до самоорганізації	Не включає до складу ОК таких важливих складових, як ПЗ, інституційні знання та ін.

Висновки. Враховуючи недоліки і переваги існуючих дефініцій організаційного капіталу, автори пропонують своє трактування цієї складної економічної концепції, що уможливило врахування не лише широкого спектру чинників впливу на ОК, але й можливість його подальшого автоматизованого оцінювання на основі побудови відповідної математичної моделі.

Отже, організаційний капітал – об'єкт купівлі-продажу, що містить інституційні знання, програмне забезпечення, систему економічної безпеки, БД, організаційну структуру, патенти, товарні знаки, а також організаційні механізми, що забезпечують продуктивність праці персоналу.

Література

1. Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації : постанова Верховної ради України про Рекомендації парламентських слухань станом на 27.05.2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Азарова А. О. Розроблення структурної моделі організаційного капіталу підприємства / А. О. Азарова, К. О. Года // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – 2012. – № 47. – Т. 2. – С. 13–18.
3. Брукинг Э. Интеллектуальный капитал / Э. Брукинг ; пер. с англ. ; под. ред. Л. Н. Ковалик. – СПб : Питер, 2001. – 288 с.
4. Шваб О. В. Проблеми формування, використання та оцінки інтелектуального капіталу підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Шваб. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/EM/2008_5_2/Zbirmik_EM_08_2_326.pdf.
5. Edvinsson L. and Malone M.S. (1997) Intellectual Capital: Realizing your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower. N. Y.: Harper Business, 1997.
6. Базилевич В. Д. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс] : [підручник] / В. Д. Базилевич. – Режим доступу : <http://xn--e1ageiefbcsr9i8a.xn--p1ai/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82/405/2>
7. Чухно А. А. Інтелектуальний капітал: сутність фірми і закономірність розвитку / А. А. Чухно // Економіка України. – 2002. – № 11. – С. 42–47.
8. Возняк Г. Інтелектуальний підприємств: проблеми ідентифікації та оцінки / Г. Возняк, Л. Бенюська // Вісник Львів. ун-ту. – 2009. – № 41. – Т. 2. – С. 115–123.
9. Ілляшенко С. Сутність, структура і методичні основи оцінки інтелектуального капіталу підприємства / С. Ілляшенко // Економіка України. – 2008. – № 11. – С. 16–26.
10. Бояринова К. О. Інтелектуальний капітал як інструмент інноваційного розвитку підприємства [Електронний ресурс] / К. О. Бояринова, Т. М. Бацалай. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_3/Boyarinova_311.htm.
11. Янишівський В. М. Сутність і складові інтелектуального капіталу в контексті впливу на соціально-економічний розвиток та якість життя населення регіону / В.М. Янишівський // Зайнятість та ринок праці : міжвідомчий науковий збірник НАН України і Міністерства праці та соціальної політики України. – К., 2009. – Вип. 21-22. – С. 52–69.
12. Балашов Е.Л. Управление интеллектуальным капиталом организации (на примере консалтинговой компании) [Електронний ресурс]: автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук / Е.Л. Балашов ; МГУ им. М. В. Ломоносова. – М., 2009. – Режим доступу : http://e-journal.spa.msu.ru/images/File/avtoreferat_Balashov.pdf
13. Бобришева Г.О. Управление интеллектуальным капиталом организации [Електронний ресурс] / Г.О. Бобришева. – Режим доступу : <http://masters.donntu.edu.ua/2011/iem/bobrisheva/diss/indexu.htm>
14. Непляха Ю.В. Сутність та структура інтелектуального капіталу [Електронний ресурс] / Ю.В. Непляха – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/10_NPE_2008/Economics/30011.doc.htm
15. Кошулько О.П. Проблеми управління й класифікації складових інтелектуального капіталу компаній / О.П. Кошулько, Є.В. Маказан // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки». – 2009. – № 6. Т. 2. – С. 79–83.
16. Білоус Н.Б. Структуризація інтелектуального капіталу підприємства / Н.Б. Білоус // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України. – 2007. – Вип. 17.8. – С. 178–183.
17. Скоп Х.І. Структуризація інтелектуального капіталу [Електронний ресурс] / Х. І. Скоп. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdu_econ/2011_3/84.pdf

References

1. Postanova Verkhovnoi rady Ukrainy Pro Rekomendatsii parlamentskykh slukhan na temu: «Natsionalna innovatsiina systema Ukrainy: problemy formuvannia ta realizatsii»; stanom na 27.05.2007 r. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
2. Azarova A. O., K. O. Hoda, Rozroblennia strukturalnoi modeli orhanizatsiinoho kapitalu pidpriemstva, Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia ekonomichna, 2012, No. 47, pp. 13-18.
3. Bruking E. Intellektualnii kapital; per. s angl. ; pod. red. L. N. Kovalik, Piter, Nauka, 2001, 288 p.
4. Shvab O. V., Problemy formuvannia, vykorystannia ta otsinky intelektualnoho kapitalu pidpriemstva (Last date visited 01-04-2015). URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/En/EM/2008_5_2/Zbirmik_EM_08_2_326.pdf.
5. Edvinsson L., Malone M.S. Intellectual Capital: Realizing your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower. N. Y., Harper Business, 1997, 225 p.

6. Bazylevych V. D., *Intelektualna vlasnist* (Last date visited 01-04-2015). URL: <http://xn--e1ageiefbcsr9i8a.xn--p1ai/%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82/405/2>
7. Chukhno A. A. *Intelektualnyi kapital: sutnist firmy i zakonomirnist rozvytku*, *Ekonomika Ukrainy*, 2002, No. 11, pp. 42-47.
8. Vozniak H. *Intelektualnyi pidpriemstv: problemy identyfikatsii ta otsinky*, *Visnyk Lviv. UN-TU*, 2009, No. 41, pp. 115-123.
9. Illiashenko S. *Sutnist, struktura i metodychni osnovy otsinky intelektualnoho kapitalu pidpriemstva*, *Ekonomika Ukrainy*. 2008, No. 11, pp. 16-26
10. Boiarynova K. O., Batsalai T. M., *Intelektualnyi kapital yak instrument innovatsiinoho rozvytku pidpriemstva*. URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_3/Boiarynova_311.htm.
11. Yanyshivskiy V. M. *Sutnist i skladovi intelektualnoho kapitalu v konteksti vplyvu na sotsialno-ekonomichnyi rozvytok ta yakist zhyttia naselennia rehionu, Zainiatist ta rynek pratsi: mizhvidomchyi naukovyi zbirnyk NAN Ukrainy i Ministerstva pratsi ta sotsialnoi polityky Ukrainy*. Kyiv, 2009, pp. 52-69.
12. Balashov E.L., *Upravlenie intellektualnim kapitalom organizatsii _na primere konsaltingovoi kompanii_ avtoref. dis. kand. ekon. nauk, MGU im. M. V. Lomonosova, Moscow*, 2009, pp. 25-28.
13. Bobrysheva H.O. *Upravlinnia intelektualnym kapitalom orhanizatsii*. URL: <http://masters.donntu.edu.ua/2011/iem/bobrysheva/diss/indexu.htm>
14. Nepliakha Yu. V., *Sutnist ta struktura intelektualnoho kapitalu*. URL: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2008/Economics/30011.doc.htm
15. Koshulko O.P., Makazan Ye.V., *Problemy upravlinnia y klasyfikatsii skladovykh intelektualnoho kapitalu kompanii*, *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Serii: «Ekonomichni nauky»*, 2009, No. 6, pp. 79-83.
16. Bilous N. B., *Strukturnyziatsiia intelektualnoho kapitalu pidpriemstva*, *Naukovyi visnyk natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy*, 2007, No. 17, pp. 178-183.
17. Skop Kh.I., *Strukturnyziatsiia intelektualnoho kapitalu*. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2011_3/84.pdf

Надійшла 13.05.2015; рецензент: д. е. н. Мороз О. О.